

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (dešimtoji kolegija) NUTARTIS

2017 m. vasario 9 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnis — Direktyva 1999/70/EB — Bendrasis ETUC, UNICE ir CEEP susitarimas dėl darbo pagal terminuotas sutartis — 4 punktas — Viešajame sektoriuje paeiliui sudaromos terminuotos darbo sutartys — Universiteto organizacinė reforma — Nacionalinės teisės aktai — Aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojų korpuso integravimas į universitetų dėstytojų korpusą — Sąlyga — Daktaro laipsnio įgijimas — Darbo laiko pakeitimas iš viso etato į pusę etato — Taikymas tik laikinųjų tarnautojų statusą turintiems dėstytojams — Nediskriminavimo principas“

Byloje C-443/16

dėl *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo no 8 de Madrid* (Madrido administracinis teismas Nr. 8, Ispanija) 2016 m. liepos 21 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. rugpjūčio 8 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Francisco Rodrigo Sanz

prieš

Universidad Politécnica de Madrid

TEISINGUMO TEISMAS (dešimtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Berger, teisėjai A. Borg Barthet ir F. Biltgen (pranešėjas),

generalinė advokatė E. Sharpston,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į išklausius generalinę advokatę priimtą sprendimą priimti sprendimą byloje motyvuota nutartimi pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnį,

priima šią

Nutartį

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1999 m. kovo 18 d. Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (toliau – Bendrasis susitarimas), pateikiamo 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir

* Proceso kalba: ispanų.

darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (OL L 175, 1999, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 368) priede, 4 punkto išaiškinimo.

- Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Francisco Rodrigo Sanz ir *Universidad Politécnica de Madrid* (Madrido politechnikos universitetas, Ispanija, toliau – UPM) ginčą dėl pastarojo priimto sprendimo sutrumpinti pareiškėjo darbo laiką, t. y. visą etatą pakeisti į pusę etato.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- Kaip nurodyta Direktyvos 1999/70 1 straipsnyje, šios direktyvos tikslas yra „įgyvendinti Bendrąjį susitarimą <...>, sudarytą <...> tarp bendrųjų skirtingų pramonės šakų organizacijų (ETUC, UNICE ir CEEP)“.
- Šios direktyvos 2 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta:
„Valstybės narės įstatymais ir kitais teisės aktais įtvirtina nuostatas, būtinas, kad šios direktyvos būtų pradėta laikytis[, ir] privalo imtis visų būtinų priemonių, leidžiančių joms visuomet garantuoti, kad bus pasiekti šioje direktyvoje nustatyti rezultatai. <...>“
- Pagal Bendrojo susitarimo 1 punktą šio susitarimo tikslas yra, pirma, pagerinti darbo pagal terminuotas sutartis kokybę užtikrinant nediskriminavimo principo taikymą ir, antra, sukurti bendruosius pagrindus, kurie neleistų piktnaudžiauti paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ar paeiliui nustatant terminuotas darbo santykius.
- Bendrojo susitarimo 2 punkto „Taikymo sritis“ 1 dalyje numatyta:
„Šis susitarimas taikomas pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams, kurių darbo sutartį arba darbo santykius apibrėžia kiekvienos valstybės narės teisė, kolektyvinės sutartys ar praktika.“
- Bendrojo susitarimo 3 punkte „Apibrėžimai“ nustatyta:
„Šiame susitarime:
  - „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas“ – tai asmuo, dirbantis pagal darbo sutartį, tiesiogiai sudarytą tarp darbdavio ir darbuotojo, arba palaikantis tiesioginius darbo santykius su darbdaviu, kai darbo sutarties ar santykių pabaiga nustatoma pagal tokias objektyvias sąlygas, kaip konkreti diena, konkrečios užduoties įvykdymas ar konkretus įvykis;
  - „panašus nuolatinis darbuotojas“ – tai toje pačioje įmonėje dirbantis darbuotojas, kuris sudarė neterminuotą darbo sutartį arba palaiko neterminuotus darbo santykius ir atlieka tą patį ar panašų darbą (profesines pareigas), tinkamai atsižvelgiant į jo kvalifikaciją ar įgūdžius. Jei toje pačioje įmonėje nėra panašaus nuolatinio darbuotojo, lyginama atsižvelgiant į taikytiną kolektyvinę sutartį arba, jei tokios sutarties nėra, lyginama atsižvelgiant į nacionalinę teisę, kolektyvines sutartis ar praktiką.“

- 8 Bendrojo susitarimo 4 punkto „Nediskriminavimo principas“ 1 dalyje numatyta:

„Pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams negali būti taikomos mažiau palankios darbo sąlygos negu panašioms nuolatinėms darbuotojams vien dėl to, kad jie sudarė terminuotas darbo sutartis ar palaiko terminuotus darbo santykius, nebent ši nevienoda traktuotė yra objektyviai pagrįsta.“

Ispanijos teisė

- 9 2007 m. balandžio 12 d. *Ley Orgánica 4/2007 por la que se modifica la Ley Orgánica 6/2001, de 21 de diciembre, de universidades* (Pagrindų įstatymas Nr. 4/2007, kuriuo iš dalies keičiamas 2001 m. gruodžio 21 d. Universitetų pagrindų įstatymas 6/2001) (BOE Nr. 89, 2007 m. balandžio 13 d., p. 16241) antrojeje papildomoje nuostatoje „Aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojų korpusas ir jo integravimas į universitetų dėstytojų korpusą“ numatyta:

1. Vykdamt integravimą į universitetų dėstytojų korpusą, aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojai, kurie šio įstatymo įsigaliojimo dieną turi daktaro laipsnį ar jį gauna vėliau ir jiems suteikiamas specialus mokslinis laipsnis, <...> tiesiogiai įtraukiami į universitetų dėstytojų gretas savo darbo vietose <...>.
2. Universitetai įgyvendina programas, kurių tikslas padėti aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojams suderinti dėstymą su daktaro laipsnio įgijimu.
3. Universitetų dėstytojo statuso neįgiję asmenys išlaiko tą pačią padėtį, išsaugo visas savo teises ir teisę dėstyti, taip pat prireikus dalyvauti mokslo tiriamojoje veikloje.

<...>“

- 10 2012 m. liepos 4 d. *Ley 4/2012 de modificación de la Ley de presupuestos generales de la Comunidad de Madrid para el año 2012 y de medidas urgentes de racionalización del gasto público e impulso y agilización de la actividad económica* (Įstatymas Nr. 4/2012, iš dalies keičiantis Įstatymą dėl 2012 m. bendrojo Madrido autonominės srities biudžeto ir skubių priemonių, skirtų viešosioms išlaidoms racionalizuoti ir ekonominei veiklai skatinti ir palengvinti) (BOE Nr. 247, 2012 m. spalio 13 d., p. 73244), be kita ko, buvo numatyta keisti dėstytojų, laikinųjų tarnautojų, neturinčių Pagrindų įstatymo Nr. 4/2007 antrosios papildomos nuostatos 1 punkte numatyto specialaus mokslinio laipsnio, darbo laiką ir visą etatą sumažinti iki pusės etato.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 11 Nuo 1983 m. F. Rodrigo Sanz dirba UPM, tiksliau – *Escuela Técnica Superior de Arquitectura de Madrid* (Madrido aukštoji architektūros mokykla).
- 12 1989 m. lapkričio 7 d. jis buvo paskirtas kaip laikinasis tarnautojas į aukštosios universitetinės mokyklos dėstytojo (*profesor titular de escuela universitaria*) pareigas dirbti visą etatą. Nuo to laiko jo pareigybės aprašymas, darbo laikas ar darbo režimas nebuvo keisti.
- 13 Siekiant reformuoti Ispanijos universitetų organizacinę sistemą, Pagrindų įstatyme 4/2007 buvo numatyta aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojų korpusą integruoti į universitetų dėstytojų korpusą su sąlyga, kad jie yra įgiję daktaro laipsnį.

- 14 Be to, įgyvendindamas priemones, susijusias su Įstatyme Nr. 4/2012 numatytu biudžeto asignavimų sumažinimu, UPM senatas nusprendė sutrumpinti dėstytojų, kurie yra laikinieji tarnautojai ir kurie neturėjo teisės būti įdarbinti kaip pagal terminuotą arba neterminuotą darbo sutartį dirbantys docentai arba universiteto profesoriai (pareigos, kurias eiti būtinas daktaro laipsnis), darbo laiką ir pakeisti visą etatą į pusę etato.
- 15 2012 m. lapkričio 19 d. F. Rodrigo Sanz buvo informuotas, kad, atsižvelgiant į tai, jog neturi daktaro laipsnio, jo darbo laikas keičiamas iš viso etato į pusę etato ir atitinkamai mažinamas darbo užmokestis.
- 16 F. Rodrigo Sanz apskundė šį sprendimą ir paprašė jį panaikinti, motyvuodamas tuo, kad tas sprendimas neatitiko nei dėstytojų poreikių, nei paties fakulteto, kuriame jis dėstė, poreikių ir buvo priimtas tik siekiant sumažinti universiteto išlaidas. Kadangi šis sprendimas taikomas tik laikiniams tarnautojams, dėl jo pastarieji vertinami mažiau palankiai nei jų kolegų karjeros tarnautojai.
- 17 UPM tvirtina, kad ginčijama priemonė yra kokybės garantija, leidžianti patikrinti universiteto dėstytojų korpuso dėstytojų, tiriamosios ir valdymo veiklos našumą. Atsižvelgiant į valstybės administracinių įstaigų teisę į savivaldą, tai yra tinkama priemonė reaguojant į sumažėjusį stojančių asmenų skaičių, konstatuotą pastaraisiais metais.
- 18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo no 8 de Madrid* (Madrido administracinis teismas Nr. 8, Ispanija), primena, kad Bendrajame susitarime, be kita ko, numatytas draudimas taikyti pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams mažiau palankias darbo sąlygas negu panašioje situacijoje esantiems nuolatiniais darbuotojams vien dėl to, kad jie dirba pagal terminuotas darbo sutartis.
- 19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad Ispanijos teisės aktuose, kuriais aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojų korpusas integruojamas į universitetų dėstytojų korpusą, aiškiai nurodyta, kad asmenys, neįgiję universiteto dėstytojo statuso per tokiam statusui gauti skirtą procedūrą, lieka tokioje pačioje situacijoje ir išsaugo savo teises. Tačiau universiteto administracija iš tiesų šią nuostatą taiko tik dėstytojams, karjeros tarnautojams, bet ne laikiniams tarnautojams, remdamasi esminiu skirtumu tarp karjeros ir laikinųjų tarnautojų: pirmieji laimėjo konkursą, kuris lėmė, kad buvo sukurta darbo vieta, o antrieji paskirti tik dėl būtinybės skubiai priimti darbuotoją į atsilaisvinsią darbo vietą.
- 20 Anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, pareigybių aprašymas, darbo pobūdis, patikėtos atlikti užduotys ir išsilavinimo reikalavimai yra vienodi abiem dėstytojų kategorijoms. Be to, nustatyta, kad vienintelis motyvas, dėl kurio sutrumpintas darbo laikas, – siekis apriboti išlaidas, nors su dėstytoju susiję atitinkamo fakulteto poreikiai liko nepakitę, be to, neseniai skelbti kvietimai teikti kandidatūras rodo poreikį priimti į pareigas, kurioms numatytas visas etatas.
- 21 Tad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar tokių nacionalinės teisės aktų taikymas atitinka Bendrąjį susitarimą, kai dėl to dėstytojų, kurie yra nenuolatiniai darbuotojai, darbo laikas mažinamas perpus, jeigu jie neturi daktaro laipsnio, nors šio laipsnio neįgiję dėstytojai, karjeros tarnautojai, visiškai išsaugo savo teises ir jų situacija nepablogėja.
- 22 Tokiomis aplinkybėmis *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo no 8 de Madrid* (Madrido administracinis teismas Nr. 8) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Bendrojo susitarimo 4 punktą turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiama, jog pagal tokius teisės aktus, kaip apibūdinti, būtų leidžiama trumpinti darbo laiką vien dėl to, kad atitinkamas asmuo yra laikinasis tarnautojas?

Jeigu atsakymas būtų teigiamas:

- Ar objektyvi priežastis, pateisinanti šį skirtingą požiūrį, gali būti ekonominė situacija, kuri verčia riboti išlaidas dėl skiriamų biudžeto asignavimų mažinimo?
  - Ar objektyvi priežastis, pateisinanti šį skirtingą požiūrį, gali būti administracijos teisė į savivaldą?
2. Ar Bendrojo susitarimo 4 punktą turi būti aiškinamas taip, kad administracijos teisė į savivaldą visuomet ir bet kuriuo atveju riboja nediskriminavimo pareigą arba draudimas taikyti skirtingą požiūrį į savo darbuotojus, nesvarbu, ar jie yra karjeros ar laikinieji tarnautojai, pagalbinių darbuotojai ar laikinieji pasitikėjimo tarnautojai?
  3. Ar Pagrindų įstatymo Nr. 4/2007 antrosios papildomos nuostatos 3 punkto aiškinimas ir taikymas prieštarauja Bendrojo susitarimo 4 punktui dėl to, kad integruojant aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojus[, karjeros tarnautojus,] į universitetų dėstytojų korpusą jiems leidžiama išsaugoti visas savo teises ir teisę dėstyti, net jei ir neturi daktaro laipsnio, nors taip nėra aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojų, kurie dirba kaip laikinieji tarnautojai, atveju?
  4. Kadangi ši daktaro laipsnio sąlyga nurodoma kaip objektyvus pateisinimas šio laipsnio neturintiems aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojams, laikiniams tarnautojams, perpus sutrumpinti darbo laiką, nors tai netaikoma šio laipsnio neturintiems aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojams, karjeros tarnautojams, ar ji gali būti laikoma diskriminacine ir dėl to prieštaraujančia Bendrojo susitarimo 4 punktui?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 23 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį reikia aiškinti taip, kad ja draudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, kaip nagrinėjami pagrindinėje byloje, pagal kuriuos vykdant universiteto organizacinę reformą kompetentingai atitinkamos valstybės narės administracijai leidžiama perpus sutrumpinti aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojų, kurie įdarbinti kaip laikinieji tarnautojai, darbo laiką dėl to, kad jie neturi daktaro laipsnio, nors tokio laipsnio neįgijusiems aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojams, kurie yra karjeros tarnautojai, tokia priemonė netaikoma.
- 24 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnį, jeigu atsakymą į klausimą, dėl kurio pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, galima aiškiai nustatyti iš teismo praktikos arba jeigu atsakymas į tokį klausimą nekelia jokių pagrįstų abejonių, Teisingumo Teismas, vadovaudamasis teisėjo pranešėjo siūlymu ir išklauses generalinį advokatą, bet kada gali nuspręsti priimti sprendimą motyvuota nutartimi.
- 25 Šioje byloje reikia taikyti šią nuostatą. Iš tiesų atsakymą į prejudicinius klausimus galima lengvai rasti Teisingumo Teismo praktikoje, konkrečiai, 2007 m. rugsėjo 13 d. Sprendime *Del Cerro Alonso* (C-307/05, EU:C:2007:509), 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendime *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres* (C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819), 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendime *Rosado Santana* (C-177/10, EU:C:2011:557), 2012 m. spalio 18 d. Sprendime *Valenza ir kt.* (C-302/11–C-305/11, EU:C:2012:646), 2013 m. gruodžio 12 d. Sprendime *Carratù* (C-361/12, EU:C:2013:830) ir 2016 m. rugsėjo 14 d. Sprendime *de Diego Porras* (C-596/14, EU:C:2016:683), taip pat 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutartyje *Álvarez Santirso* (C-631/15, EU:C:2016:725).
- 26 Visų pirma iš šios teismo praktikos matyti, kad Direktyva 1999/70 ir Bendrasis susitarimas taikomi visiems darbuotojams, teikiantiems atlygintinas paslaugas remiantis su darbdaviais nustatytais terminuotais darbo santykiais (2007 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, 28 punktą, 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*,

C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 42 punktą, 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Rosado Santana*, C-177/10, EU:C:2011:557, 40 punktą ir 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 27 punktą).

- 27 Taigi Bendrojo susitarimo nuostatos taikytinos terminuotoms darbo sutartims, sudarytoms su administracija ir kitais viešojo sektoriaus subjektais, ir su pastaraisiais nustatytiems terminuotiems darbo santykiams (2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 38 punktą ir jame nurodyta teismo praktika, taip pat 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 28 punktą).
- 28 Kadangi F. Rodrigo Sanz daugiau nei 30 metų ėjo įvairias dėstytojo pareigas UPM kaip laikinasis tarnautojas, t. y. dirbo pagal keletą terminuotų darbo sutarčių, jam taikytina Direktyva 1999/70 ir Bendrasis susitarimas.
- 29 Be to, primintina, kad pagal Bendrojo susitarimo 1 punkto a papunktį vienas iš šio susitarimo tikslų yra pagerinti darbo pagal terminuotas sutartis kokybę, užtikrinant nediskriminavimo principo taikymą. Be to, Bendrojo susitarimo preambulės trečioje pastraipoje nurodyta, kad šis susitarimas „rodo socialinių partnerių siekį sukurti bendruosius pagrindus, kurie užtikrintų vienodų sąlygų taikymą pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams, apsaugant juos nuo diskriminavimo“. Šiuo atžvilgiu Direktyvos 1999/70 14 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad Bendrojo susitarimo tikslas – be kita ko, pagerinti darbo pagal terminuotas sutartis kokybę, nustatant būtiniausius reikalavimus ir užtikrinant nediskriminavimo principo taikymą (2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 47 punktą ir 2016 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *de Diego Porras*, C-596/14, EU:C:2016:683, 25 punktą, taip pat 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 31 punktą).
- 30 Bendruoju susitarimu, visų pirma jo 4 punktu, siekiama taikyti minėtą principą pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams tam, kad darbdavys nenustatytų tokių darbo santykių, siekdamas, kad šie darbuotojai negalėtų pasinaudoti teisėmis, kuriomis naudojasi pagal neterminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai (2007 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, 37 punktą, 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 48 punktą ir 2016 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *de Diego Porras*, C-596/14, EU:C:2016:683, 26 punktą, taip pat 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 32 punktą).
- 31 Atsižvelgiant į Bendrojo susitarimo siekiamus tikslus, jo 4 punktą turi būti suprantamas kaip įtvirtinantis Sąjungos socialinės teisės principą, kuris neturėtų būti aiškinamas siaurai (šiuo klausimu žr. 2007 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, 38 punktą, 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 49 punktą ir 2016 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *de Diego Porras*, C-596/14, EU:C:2016:683, 27 punktą, taip pat 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 33 punktą).
- 32 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad lemiamas kriterijus nustatant, ar priemonė patenka į „darbo sąlygas“, kaip jos suprantamos pagal Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį, yra būtent darbo kriterijus, t. y. darbuotoją su jo darbdaviu siejantys darbo santykiai (šiuo klausimu žr. 2013 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Carratù*, C-361/12, EU:C:2013:830, 35 punktą, 2016 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *de Diego Porras*, C-596/14, EU:C:2016:683, 28 punktą ir 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 34 punktą).
- 33 Šiuo atžvilgiu konstatuotina, kad iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad darbo laiko sutrumpinimas perpus ir su tuo susijęs darbo užmokesčio sumažinimas visiškai atitinka lemiamą kriterijų, apie kurį priminta pirmesniame šios nutarties punkte, tad jie laikytini patenkantys į „darbo sąlygų“ sąvoką, kaip tai suprantama pagal Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį.

- 34 Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos išplaukia, kad, kalbant apie darbo sąlygas, kaip jos suprantamos pagal Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį, kurios taikomos pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams, jos negali būti mažiau palankios nei tos, kurios taikomos panašioje situacijoje esantiems pagal neterminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams, nebent šis skirtingas požiūris į šias dvi darbuotojų kategorijas yra objektyviai pagrįstas (šiuo klausimu žr. 2007 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, 42 ir 47 punktus, 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 53 punktą, 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Rosado Santana*, C-177/10, EU:C:2011:557, 56, 57 ir 64 punktus, 2016 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *de Diego Porras*, C-596/14, EU:C:2016:683, 34 punktą ir 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 40 punktą).
- 35 Šiuo atveju akivaizdu, kad egzistuoja skirtumas tarp laikinųjų tarnautojų statusą turinčių aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojų ir tų, kurie yra karjeros tarnautojai: tik pirmųjų darbo laikas ir atlyginimas mažinami perpus vien dėl to, kad jie neturi daktaro laipsnio.
- 36 Konstatavus šį skirtumą, pirmiausia reikia patikrinti, ar laikinųjų tarnautojų statusą turinčių aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojų ir tų, kurie yra karjeros tarnautoji, situacija yra panaši.
- 37 Bendrojo susitarimo 3 punkto 2 dalyje „panašaus nuolatinio darbuotojo“ sąvoka apibrėžiama taip: „tai toje pačioje įmonėje dirbantis darbuotojas, kuris sudarė neterminuotą darbo sutartį arba palaiko neterminuotus darbo santykius ir atlieka tą patį ar panašų darbą (profesines pareigas), tinkamai atsižvelgiant į jo kvalifikaciją ar įgūdžius“ (2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 42 punktą).
- 38 Siekiant įvertinti, ar darbuotojai atlieka tą patį ar panašų darbą, kaip tai suprantama pagal Bendrąjį susitarimą, reikia pagal jo 3 punkto 2 dalį ir 4 punkto 1 dalį nustatyti, ar atsižvelgiant į visus aspektus, kaip antai darbo pobūdį, mokymo ir darbo sąlygas, gali būti laikoma, kad šių darbuotojų situacija yra panaši (2012 m. spalio 18 d. Sprendimo *Valenza ir kt.*, C-302/11–C-305/11, EU:C:2012:646, 42 punktą, 2016 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *de Diego Porras*, C-596/14, EU:C:2016:683, 40 punktą ir 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 43 punktą).
- 39 Nors galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar laikinųjų tarnautojų statusą turinčių aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojų ir tų dėstytojų, kurie yra karjeros tarnautojai, situacija yra panaši (pagal analogiją žr. 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Rosado Santana*, C-177/10, EU:C:2011:557, 67 punktą, 2012 m. spalio 18 d. Sprendimo *Valenza ir kt.*, C-302/11–C-305/11, EU:C:2012:646, 43 punktą, 2016 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *de Diego Porras*, C-596/14, EU:C:2016:683, 42 punktą ir 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 44 punktą), iš sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateiktos informacijos aiškiai matyti, kad pareigybių apibūdinimas, darbo pobūdis, patikėtos užduotys ir išsilavinimo reikalavimai yra identiški abiejų kategorijų dėstytojams.
- 40 Taigi, vienintelis dalykas, dėl kurio gali skirtis karjeros tarnautojų statusą turinčių aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojų ir laikinųjų tarnautojų statusą turinčių aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojų situacija, yra pastarųjų darbo santykių, siejančių juos su darbdaviu, laikinas pobūdis.
- 41 Kadangi šių dviejų kategorijų dėstytojų situacija yra panaši, toliau reikia patikrinti, ar egzistuoja objektyvi priežastis, kaip tai suprantama pagal Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį, kuri galėtų pateisinti šios nutarties 35 punkte konstatuotą skirtingą požiūrį.
- 42 Vien aplinkybė, kad skirtingas požiūris yra numatytas bendroje ir abstrakčioje nacionalinėje normoje, pavyzdžiui, įstatyme ar kolektyvinėje sutartyje, nėra „objektyvi priežastis“, kaip tai suprantama pagal Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį, kuri pateisintų tokį skirtingą požiūrį į darbuotojus, dirbančius pagal terminuotas ir neterminuotas darbo sutartis (šiuo klausimu žr. 2007 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, 57 punktą, 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Gavieiro*

Gavieiro ir Iglesias Torres, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 54 punktą, 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Rosado Santana*, C-177/10, EU:C:2011:557, 72 punktą, 2016 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *de Diego Porras*, C-596/14, EU:C:2016:683, 46 punktą ir 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 48 punktą).

- 43 Be to, rėmimasis tik tuo, kad viešojo administravimo įstaigų darbuotojų darbas yra laikino pobūdžio, negali būti objektyvi priežastis, kaip tai suprantama pagal Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį (2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 56 punktas, 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Rosado Santana*, C-177/10, EU:C:2011:557, 74 punktas, 2016 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *de Diego Porras*, C-596/14, EU:C:2016:683, 47 punktas ir 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 49 punktas).
- 44 Iš tiesų skirtingas požiūris į darbuotojus, dirbančius pagal terminuotas ir neterminuotas darbo sutartis, kiek tai susiję su darbo sąlygomis, negali būti pateisinamas kriterijumi, kuris bendrai ir abstrakčiai paremtas pačia darbo santykių trukme. Jei būtų pripažinta, jog tokiam skirtingam požiūriui pateisinti pakanka vien to, kad darbo santykiai yra laikini, Direktyvos 1999/70 ir Bendrojo susitarimo tikslai netektų prasmės. Užtuot pagerinus darbo pagal terminuotas sutartis kokybę ir skatinus vienodą požiūrį, kurio siekiama tiek Direktyva 1999/70, tiek Bendrojo susitarimu, pasinaudojus šiuo kriterijumi būtų išlaikyta pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams nepalanki situacija (2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 57 punktas ir 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 50 punktas).
- 45 Šia sąvoka reikalaujama, kad konstatuotas skirtingas požiūris būtų pateisinamas tiksliais ir konkrečiais veiksniais, kurie apibūdina atitinkamą darbo sąlygą, atsižvelgiant į konkrečias jos taikymo aplinkybes ir remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais tam, kad būtų įvertinta, ar šis skirtingas požiūris atitinka tikras reikmes, leidžia pasiekti numatytą tikslą ir yra būtinas jam įgyvendinti. Šiuos veiksnius gali lemti, pavyzdžiui, ypatingas užduočių, kurioms atlikti terminuotos darbo sutartys buvo sudarytos, pobūdis ir savybės arba tam tikrais atvejais teisėto valstybės narės socialinės politikos tikslo siekimas (2007 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, 53 ir 58 punktai, 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 55 punktas, 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Rosado Santana*, C-177/10, EU:C:2011:557, 73 punktas ir 2016 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *de Diego Porras*, C-596/14, EU:C:2016:683, 45 punktas, taip pat 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 51 punktas).
- 46 Šiuo atveju iš sprendimo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad, UPM manymu, skirtingą požiūrį pateisina egzistuojančios objektyvios priežastys, t. y. aukštosios universitetinės mokykloms taikomi biudžetiniai apribojimai ir sumažėjęs stojančių studentų skaičius, tad dėl šių priežasčių, remdamasis turimomis savivaldos teisėmis jis galėjo nuspręsti, kad bus perpus sumažintas šio universiteto dėstytojų, laikinųjų tarnautojų, darbo laikas.
- 47 Kalbant apie diskreciją, kurią turi valstybės narės organizuodamos savo viešosios administracijos įstaigas, pažymėtina, kad jos iš principo gali, nepažeisdamos Direktyvos 1999/70 ir Bendrojo susitarimo, numatyti darbo stažo reikalavimus skiriant į kai kurias pareigas, paaukštinimo galimybę taikant vidinę tvarką suteikti tik karjeros tarnautojams ir reikalauti iš šių tarnautojų įrodyti profesinę patirtį, atitinkančią viena kategorija žemesnę nei ta, dėl kurios vykdoma atrankos procedūra (šiuo klausimu žr. 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Rosado Santana*, C-177/10, EU:C:2011:557, 76 punktą ir 2012 m. spalio 18 d. Sprendimo *Valenza ir kt.*, C-302/11–C-305/11, EU:C:2012:646, 57 punktą, taip pat 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 53 punktą).
- 48 Vis dėlto, nepaisant šios diskrecijos, valstybės narės turi užtikrinti, kad tokie apribojimai, kurie lemia skirtingą požiūrį, būtų taikomi skaidriai ir jiems būtų taikoma objektyviais kriterijais pagrįsta kontrolė, siekiant, kad pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams nebūtų sudaromos kliūtys, remiantis

vien jų sutarčių trukme arba darbo santykiais, pateisinančiais jų stažą ir profesinę patirtį (šiuo klausimu žr. 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Rosado Santana*, C-177/10, EU:C:2011:557, 77 punktą ir 2012 m. spalio 18 d. Sprendimo *Valenza ir kt.*, C-302/11–C-305/11, EU:C:2012:646, 59 punktą, taip pat 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 54 punktą).

- 49 Kai, vykdant atrankos procedūrą, toks skirtingas požiūris atsiranda dėl būtinybės atsižvelgti į objektyvius reikalavimus, susijusius su darbo vietomis, į kurias norint įdarbinti vykdoma ši procedūra, ir nesusijusius su laikinąjį tarnautoją ir jo darbdavį siejančių darbo santykių terminuota trukme, ji galima pateisinti atsižvelgiant į Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 ir (arba) 4 dalis (2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Rosado Santana*, C-177/10, EU:C:2011:557, 79 punktą ir 2012 m. spalio 18 d. Sprendimo *Valenza ir kt.*, C-302/11–C-305/11, EU:C:2012:646, 61 punktą, taip pat 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 55 punktą).
- 50 Tačiau šios nutarties pirmesniuose punktuose primintoje nusistovėjusioje teismo praktikoje įtvirtintų reikalavimų neatitinka bendros ir abstrakčios normos, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kurią turi būti perpus sumažintas aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojų darbo laikas vien dėl to, kad jie įdarbinti kaip laikinieji tarnautojai ir neturi daktaro laipsnio, neatsižvelgiant į kitus objektyvius ir skaidrius kriterijus, konkrečiai susijusius su jų darbo pobūdžiu ar dalyku, taikymas.
- 51 Iš tiesų tokios normos taikymas grindžiamas bendra prielaida, kad pati aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojų terminuota darbo santykių trukmė pateisina skirtingą požiūrį į šios kategorijos dėstytojus, palyginti su tais, kurie turi karjeros tarnautojo statusą, nors abiejų kategorijų dėstytojai atlieka panašų darbą. Tokia prielaida prieštarauja Direktyvos 1999/70 ir Bendrojo susitarimo tikslams.
- 52 Šios išvados negali paneigti argumentas, kad skirtingą požiūrį į laikinuosius tarnautojus gali pagrįsti universiteto dėstytojų korpuso valdymo priemonės ir atitinkamos valstybės narės nustatyti biudžeto apribojimai, nes Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad diskriminacijos negalima pateisinti su biudžetu susijusiais sumetimais, įskaitant susijusius su būtinybe užtikrinti griežtą personalo valdymą (šiuo klausimu žr. 2003 m. spalio 23 d. Sprendimo *Schönheit ir Becker*, C-4/02 ir C-5/02, EU:C:2003:583, 85 punktą ir 2010 m. balandžio 22 d. Sprendimo *Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols*, C-486/08, EU:C:2010:215, 46 punktą).
- 53 Nors valstybės narės socialinės politikos pasirinkimas gali būti grindžiamas su biudžetu susijusiais argumentais ir šie gali daryti įtaką priemonių, kurių ketina imtis valstybė, pobūdžiui ir apimčiai, vis dėlto savaime jie nėra šios politikos tikslas, tad jais negalima pateisinti nacionalinės teisės aktų, dėl kurių atsiranda skirtingas, t. y. nepalankesnis, požiūris į pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius darbuotojus, taikymo (pagal analogiją žr. 2013 m. spalio 24 d. Sprendimo *Thiele Meneses*, C-220/12, EU:C:2013:683, 43 punktą, 2014 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Mascolo ir kt.*, C-22/13, C-61/13–C-63/13 ir C-418/13, EU:C:2014:2401, 110 punktą ir 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Popescu*, C-614/15, EU:C:2016:726, 63 punktą).
- 54 UPM nurodyti argumentai, susiję su universitetų personalo valdymu ir biudžeto apribojimais, taip pat nėra pagrįsti objektyviais ir skaidriais kriterijais. Be to, šiuos argumentus paneigia faktinės aplinkybės, kaip pažymėjo pats prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nes atitinkamų tarnybų poreikiai nepakito ir neseniai paskelbti kvietimai teikti kandidatūras į pareigas dirbti visu etatu rodo, kad yra priešingai.
- 55 Galiausiai reikia pridurti, kad Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalis yra besąlyginė ir pakankamai tiksli, kad asmenys galėtų ja remtis nacionaliniame teisme prieš valstybę (šiuo klausimu žr. 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 78–83 punktus ir 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Rosado Santana*, C-177/10, EU:C:2011:557, 56 punktą, taip pat 2016 m. rugsėjo 21 d. Nutarties *Álvarez Santirso*, C-631/15, EU:C:2016:725, 59 punktą).

- 56 Remiantis tuo, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti: Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį reikia aiškinti taip, kad ja draudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, kaip nagrinėjami pagrindinėje byloje, pagal kuriuos leidžiama, imantis universitetų organizacinės reformos priemonių, kompetentingai atitinkamos valstybės narės administracijai perpus sumažinti aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojų, kurie įdarbinti kaip laikinieji tarnautojai, darbo laiką remiantis tuo, kad jie neturi daktaro laipsnio, nors tokio laipsnio neturintiems aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojams, karjeros tarnautojams, tokia priemonė netaikoma.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 57 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (dešimtoji kolegija) nusprendžia:

1999 m. kovo 18 d. Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis, esančio 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis priede, 4 punkto 1 dalį reikia aiškinti taip, kad ja draudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, kokie nagrinėjami pagrindinėje byloje, pagal kuriuos leidžiama, imantis universitetų organizacinės reformos priemonių, kompetentingai atitinkamos valstybės narės administracijai perpus sumažinti aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojų, kurie įdarbinti kaip laikinieji tarnautojai, darbo laiką remiantis tuo, kad jie neturi daktaro laipsnio, nors tokio laipsnio neturintiems aukštųjų universitetinių mokyklų dėstytojams, karjeros tarnautojams, tokia priemonė netaikoma.

Parašai.